

ORSZÁGOS VILLAMOS TEHERELOSZTÓ, Kapisztrán tér

Építész: Virág Csaba (Iparterv – Lakóterv)

Generáltervező technológus: Zorkóczy László (ERŐTERV)

Építtető: Kenesey Attila (Magyar Villamosművek)

Munkatársak

Művezetés: Simon Judit

Függönyfal: Dóka Sándor (ÁÉTV)

Handl Géza (Fémmunkás)

Belsőépítész: Simon Judit

Statikus: Ungi Lajos

Installáció: IPARTERV Különleges Gépészeti Iroda

Gépészet: Walla Lambert

Elektromos berendezés: Jakabfy Lóránt

Kivitelező: BLV, FÉMMUNKÁS,ORSZEK,VIV, CSŐSZER

HITACHI, SIEMENS, ORION stb

Tervezés: 1972-1974

Kivitelezés: 1974-1979

Beruházási költség: 460000 mFt

Ebből épület: 145000 mFt

Fotó: Penner Gyuláné

A Budai Várnegyedbe három épületet tervezhettem:

1. Dísz tér 8. (Marcibányi palota helyén) lakóház, földszintjén vendéglővel. Tervpályázat Pázmándi Margittal

1963-ban; rangsorolás nélkül értékelt 4 terv egyike

2. Szentháromság u. 9-11, „Fehér Galamb”, lakóház, földszintjén vendéglővel. Megépült 1969-ben.

3. Országos Villamos Teherelosztó Energia kontroll központ. Megépült 1979-ben

Ezen túlmenően: öt évig (1972-1977) tervezést oktattam a Műegyetem Építéstartótneti Tanszékén, ahol műemléki környezetbe épülő, ahhoz csatlakozó, azokra ráépülő épületekről gondolkodtunk a hallgatókkal. E tevékenységek során arra gondoltam, hogy az ilyenfajta feladatok lényege számomra az, hogy egy-egy teljesen mai (up to date) épületet vagy épületrészt próbáljak kigondolni, amely ha kiemelnénk környezetéből és egy semleges térbe függesztenénk, akkor is megfelelné a fenti követelményeknek. De ez egy olyan fajta mai korszerű épület legyen, amelyik: tömegformálásával, nagyságrendjével, léptékével, anyagkezelésével és hangulatával lehetőleg optimálisan illeszkedjék környezetébe. És itt érdekes összefüggések adódhatnak: pl az ilyen épületek tervezése idején érvényes „up to date”, a modernizmus egyik fő jellemzője: az őszinte funkciót és szerkezetet tükröző formálási mód volt. Nos: mintegy számomra a Várnegyed alaphangulata és meghatározója mindig a középkor, ez őszinte és konstruktív formálásban a két időszak könnyen találkozik. Nem úgy a modernista stílus másik fő jellemzője a tömeghatásszerű: kubisztikus formálási igény: a zárt sorú utcák és terek hálózatába, ahol az épületek csak homlokzati felületeikkel jelennek meg, ezt a hatást csak rafinált ügyeskedésekkel lehet elérni. Viszont a fentiekből következik, hogy a Várnegyed épületei fal jellegű homlokzatfelületekkel jelennek meg, amelyekbe a kor igényei és technikai lehetőségei adta méretű nyílásokat „vájtták” bele. Nos: mivel a mai nyílásrendszer ettől alapvetően eltérő méretű, nagyságrendű, alakú és hangulatú, mára Dísz tér 8. számú épület tervezésénél arra gondoltunk, hogy ezt az ellentmondást úgy lehetne legkönnyebben áthidalni, ha up to date épületünk homlokzati felülete is „fal” jellegű lenne, és mi a modernizmus

legjellemzőbb falszerkezete, a függőnyfal.

De – és ez igen fontos – e függőnyfalnak olyan nagyságrendűnek, léptékű és arányú osztásainak kell lennie, hogy e révén ugyanazt a hangulatot teremtse meg, mint a közvetlen szomszédságában lévő homlokzati felületek. Anyagkezelés: a középkorban: természetes anyagok szerkezeti tudással történt felhasználása; jelenkorban: mai természetes anyagok és szerkezetek józan használata. Ami pedig a hangulatot illeti: a középkori épületek városkép hangulata józan, de romantikus és játékos is; ezt a hangulatot igyekeztem megteremteni. Talán a legfontosabb pedig az ilyen környezetében való építkezés esetén a környezet és a meglévő alkotások iránti alázatos szerénység.

Magyar Építőművészet

Nehéz feladat lehet egy ipari épület tervezése a városi műemléki, romantikus környezetbe.

Azért került oda, mert korábban az Úri utca alatt sziklába vájt barlangrendszerben helyezkedett el ez a funkció stratégiai okokból, ez nem volt praktikus, fel kellett hozni a felszínre. Nem kerülhetett messze, mert a kábelek már ki voltak építve. A kijelölt telek nem a legalkalmasabb az épület számára (egy nagy négyzetes kellett volna, ez meg hosszúkás..) Valójában ez nem igazán ipari épület, inkább -mai szóval- intelligens irodaház. Elég bonyolult a funkció: van egy vezérlőszint, irodák és telefonközpont, a toronyban radar. 1963-ban a Díszterre kiírt pályázaton díjat nyert házam tervezésénél is a függőnyfalat alkalmaztam mint modern szerkezetet, de a homlokzat osztásrendje követi a régi házakét, a beilleszkedés szempontjából ez a döntő. Lehet bármiből, ha átveszi a régi homlokzati osztásrendszert és tömegarányokat, kontúrokat. A Fehér Galamb Fogadónál, ami az első megépült házam a Várban (1969), még egyedi függőnyfal készült. Azt én terveztem U vasakból, típusablakokból és műkölapokból. A földszintjén kifelé dőlő üvegfal volt, ezt a felújításakor elhagyták sajnos.

A Villamos Teherelosztónál már egy fémmunkás függőnyfalat alkalmaztunk. Az utca felé magas tetős a tömeg, a homlokzat osztásrendje követi a szomszédokét. A Levéltár felé átjáró készült. Ezt később lezárták -egyszer belőttek az ablakon állítólag. Mindkét háznál fontos a kapcsolat az utcával. Az OVT-nél a tereplépcsővel kialakított átjáró, a Fehér Galamb fogadónál a földszinti törtvonalú üvegfal, előtte paddal. Úgy tűnik, inkább a beépítéssel próbálta visszahozni a várra jellemző spontaneitást és romantikát, mint az anyaghasználattal vagy homlokzati nyílásokkal. Azt hiszem, ez egy elég jó ház. Itt elkezdtem valamit, amit lehetett volna folytatni. ...

A belsőépítészeti megoldások is egyediek. Szokásos volt ezeket ilyen gondosan megtervezni egy ipari irodaháznál akkoriban?

Itt volt belsőépítész is, Simon Judit. Sok egyedi bútor kellett, akkor még a számítógépek, telefonközpont különleges berendezések voltak. Ilyen a vezérlőpult is, hogy el lehessen helyezni rajta a monitorokat. Úgy terveztük, hogy átláthassanak felettük és legyen hely a vezetékeknek is. 1995-ben felújították az épületet és lecserélték a berendezést is, már akkor erre léteztek termékek, de nem a megfelelőket választották, szűk a kábelcsatorna például. Kicsit elrontották a házat, a kivitelezés nem volt túl jó. Acélvázazás az épület, a belsőben látszik is az andráskereszt merevítés, de ez nem baj. Voltak érdekes csomópontok: a függőnyfal és cserépfedésű tető találkozási pontja például. Arra is büszke vagyok, hogy a típus trafó-ajtók helyett egyedi készült homogén felületként a sétány felőli oldalon szembe fordított U vasakból, amik közt jár a levegő, de nem lehet belátni.

